

ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΔΗΜΟΥ ΒΟΛΟΥ

ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ :

ΦΙΛΟΤΕΧΝΟΙ ΒΟΛΟΥ

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

(Κ.Ο.Θ.)

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Σολιστ

ΙΔΑ ΗΕΝΔΕΛ, βιολι

ΑΡΝΤΑ ΜΑΝΤΙΚΙΑΝ, τραγουδι

*Συναυλία αφιερωμένη στα 200 χρόνια
από τή γέννηση τοῦ Μπετόβεν.*

L. V. BEETHOVEN
(1770 - 1827)

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΡ. 4, ΣΕ ΣΙ ΥΦ. ΜΕΙΖΟΝΑ, ΕΡΓ. 60

Ἡ Τετάρτη Συμφωνία γράφτηκε σὲ 1806 καὶ δόθηκε σὲ πρώτη ἐκτέλεση τὸν ἐπόμενον χρόνο. Τὸ ἔργο γραμμένο στὴν ἐποχὴ τοῦ δεσμευοῦ τοῦ μεγάλου συνθέτη μὲ τὴν κόμψα Τερέζα Μπροῦναβικ, ἔχει ἕνα χαρακτῆρα ἀνάλαφρο, χαρούμενο. Ἐνα αἰσθητικὰ μακαριότιπος, οὐράνιας εὐτυχίας καὶ ἀνέφελος χαρᾶς διέπει ὅλο τὸ ἔργο. Τοποθετημένη ἀνάμεσα σὲ δυὸ γιγάντιες ἀδελφές, τὴν «Ἡρωϊκὴ» καὶ τὴν Πέμπτη, δὲν συνθλίβεται ὡστόσο στὴ μέση τους. Ὁ λόγος τῆς δὲν εἶναι πύρινος, οὔτε φλογερὴ ἢ ἐκφραστικὴ. Ἡ δύναμὴ τῆς βρίσκεται ἀλλοῦ. Σὲ μιὰ ξεχωριστὴ φυσιογνωμία, μὲ δικὰ τῆς έντονα χαρακτηριστικὰ, ζωντάνια, χάρη, λεπτότητα. Μιὰ νεανικὴ σφριγηλότητα καὶ μιὰ ἀνεπιτήδευτη τρυφερότητα μέσα σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα φωτεινῆ. Ἐνα ἄρωμα ἀνοιξιάτικης αὐρᾶς διαισθάνεται κανεὶς νὰ θγαίνει ἀπ' αὐτὸ τὸ ὡραῖο ἔργο.

«AH! PERFIDO»

ΣΚΗΝΗ ΚΑΙ ΑΡΙΑ, ΕΡΓ. 65

Τὸ ἔργο αὐτὸ, μολοντὶ ἔχει ἀριθμὸ ἐκδόσεως ποῦ γειτονεῖται ἀπὸ τὴ μιὰ μὲ τὴν Τετάρτη συμφωνία, τὸ Κοντσέρτο γιὰ βιολί, τὴν Εἰσαγωγὴ στὸν Κοριολιανὸ (ἔργ. 60, 61, 62) κ' ἀπὸ τὴν ἄλλη μὲ τὴν Πέμπτη καὶ τὴν Ἑκτὴ (ἔργ. 67, 68), δὲν ἀνήκει στὴν περίοδο αὐτὴ (1805 - 7). Τὸ ἔργο γράφτηκε πολὺ πρωτίτερα, σὲ 1796, καὶ ἐξεδόθη σὲ 1805. Στὴν ἐποχὴ ἐκείνῃ ὁ Μπετόβεν ἔπαιρνε μαθήματα προσώδιας, ἰδιαίτερα στὴν ἰταλικὴ γλῶσσα, καὶ χειρισμῶν τῶν φωνῶν ἀπὸ ἕνα περίφημο εἰδικὸ, τὸν γνωστὸ ἰταλὸ μελοδραματικὸ συνθέτη Σαλιέρι, Ἀρχιμουσικὸ τῆς Αὐλῆς.

Τὸ «Ah! perfido» εἶναι ἕνα δείγμα τῶν πρώτων προσπαθειῶν τοῦ μεγάλου συνθέτη σ' αὐτὸ τὸν τομέα. Εἶναι μιὰ ὀλοκληρωμένη μελοδραματικὴ σκηνὴ καὶ ἀρία, ποῦ ὁ Μπετόβεν συνέλαβε μέσα σὸ πνεῦμα τῆς παραδόσεως. Ἡ σφραγίδα τοῦ μεγάλου συνθέτη εἶναι ὡστόσο φανερὴ. Ὁ Μπετόβεν φαίνεται νὰ ἔτρεφε ἰδιαίτερη στοργὴ γι' αὐτὸ του τὸ ἔργο, γιατί τὸ συναντοῦμε σ' ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ σημαντικὰ προγράμματα συναυλιῶν του, τῆς 22 Δεκεμβρίου 1808. Στὴν ἱστορικὴ αὐτὴ συναυλία του στὸ θέατρο τῆς Βιέννης ὁ Μπετόβεν ἔδωσε σὲ πρώτη ἐκτέλεση ταυτοχρόνως τὶς συμφωνίες Πέμπτη καὶ Ἑκτὴ καὶ τὴ Χορρικὴ Φαντασία! Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε ἀκόμη τὸ Τέταρτο Κοντσέρτο γιὰ πιάνο μ' ἐκτελεστὸ τὸν ἴδιο, τὴ Φαντασία γιὰ πιάνο, χορωδιακὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν πρώτη Λειτουργία του καὶ τὴν Ἄρια «Ah! perfido».

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΣΕ ΡΕ ΜΕΙΖΟΝΑ, ΕΡΓ. 61, ΓΙΑ ΒΙΟΛΙ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ

Το κοντσέρτο αυτό γραμμένο στα 1806, ανάμεσα στην Τετάρτη και την Πέμπτη Συμφωνία, αποτελεί μία από τις πιο θεσπέσιες προσφορές του γίγαντα της Μπόν. Με το έκθαμβωτικό του φως και το υπερούσιο κάλλος του προβάλλει σαν ένα φωτεινό μετέωρο στην όλη ιστορία του βιολιού και γενικά της μουσικής. Σε κανένα άλλο έργο του είδους δεν έχει χρησιμοποιηθεί σε τέτοιο βαθμό τελειότητα ή τεχνική στην έξυπνη χρήση της Τέχνης. Μέσα στα πλαίσια μιας εύστηρας αρχιτεκτονικής, όλα τα δεξιοτεχνικά μέσα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά σαν ουσιώδη στοιχεία του μουσικού λόγου. Σ' ένα είδος, όπου από παράδοση ή επίδειξη δεξιοτεχνίας αποτελούσε ένα απ' τους σκοπούς, κατ'άρθρο ο συνθέτης να τοποθετήσει τον δεξιοτεχνικό παράγοντα στην θέση του συντελεστού στην έκφραση του ωραίου. Το βιολί εδώ γίνεται ένα μαγικό όργανο, απ' το οποίο ξεπηδούν ηχοί απόκοσμης όμορφας.

Το έργο γενικά είναι γεμάτο υπερκόσμια μακαριότητα, που δεν σκιάζει κανένα σύννεφο.

Η πρώτη κίνηση ακολουθεί την κλασική φόρμα της σονάτας, όπως καθιερώθηκε στο κοντσέρτο. Η όρχηστρα πρώτη εκθέτει και τα δύο θέματα στον κύριο τόνο. Τέσσερα ρυθμικά κτυπήματα του τυμπάνου ανοίγουν το δρόμο στο πρώτο θέμα που εμφανίζεται στα ζύλινα, στα οποία δε συμμετέχει το φλάουτο. Απ' τα ίδια όργανα και τα κόρνα (ένω τα βιολιά χαράσσουν το ρυθμό που έδωσαν τα τύμπανα στην αρχή) προβάλλεται και το δεύτερο θέμα. Και τα δύο θέματα είναι υποδείγματα απλότητας. Μέσα σε όκτω μέτρα, περνάει το καθένα, συμπυκνώνεται ή πιο ευγενική μουσική σκέψη, εκφρασμένη με τα απλούστερα διατονικά διαστήματα! Την ίδια δύναμη εκφράσεως θα συναντήσουμε αργότερα και στην Ένάτη συμφωνία, στο θέμα της χαράς.

Μετά την έκθεση των θεμάτων απ' την όρχηστρα, το σόλο βιολί παίρνοντας την πρωτοβουλία κάνει και κείνο την δική του έκθεση με ποικίλες διακοσμήσεις. Η ανάπτυξη παίρνει πλάτος συμφωνικής κινήσεως με ζωηρούς διαλόγους ανάμεσα στο κύριο όργανο και την όρχηστρα. Τα τέσσερα ρυθμικά κτυπήματα της αρχής παίζουν ένα σημαντικό ρόλο σ' όλη την κίνηση.

Η δεύτερη κίνηση δημιουργεί μίαν ατμόσφαιρα αιθέριας γαλήνης, είναι διαποτισμένη ολόκληρη με άπειρη γοητεία που διαπερνάει την ψυχή και την περιλούζει μ' ένα υπερκόσμιο μαγικό φως.

Η τρίτη κίνηση είναι ένα λαμπερό ροντό, σπρηγμένο πάνω σ' ένα χαριτωμένο χορευτικό θέμα, που κυριαρχεί με την νεανική όρμη και την αλκή του ρυθμού του.

I

Fidelio. Είσαγωγή

L. V. BEETHOVEN

Συμφωνία αρ. 4, σέ σι ύφ. μείζ. έργ. 60

»

Adagio - Allegro vivace

Adagio

Allegro vivace

Allegro non troppo

"Ah! Perfido,, Σκηνή και άρια έργ. 65

»

Σολίστ: Άροντα Μαντικιάν

II

Κονσέρτο σέ ρέ μείζ. έργ. 61, για βιολι και Όρχήστρα

»

Allegro ma non troppo

Larghetto

Rondo : Allegro

Σολίστ: Ida Hendel

Δραχ. 5

Κινηματοθέατρον "Αττική", - Τετάρτη 13 Μαΐου 1970

ώρα 10 μ. μ.